

Kerekasztalbeszélgetés az igazságszolgáltatás jövőjéről

Prof. Dr. Koltay András: Üdvözlünk mindenkit szeretettel és köszöntöm a panel résztvevőit! Mi úgy állapodtunk meg a három megszólalóval, hogy öt-hat percben kifejtik a gondolataikat az általam felvetett kérdésre és aztán lesz idő egy második körös, ennél valamelyest rövidebb megszólalásra, ahol reflektálhatnak egymás gondolataira, vagy hogyha valakiben még benne szorult valami, akkor ott elmondhatja. Tóth Andrással szeretnék kezdeni, aki az elmúlt években aktív publikációs tevékenységet folytatott a panel témájában robotokról, robotok jogalanyiságáról, az ügyvédség jövőjéről. A hatósági jogalkalmazás jövőjéről is értekezett a Károli e tárgyban létrehozott műhelyében. Andrástól szeretném kérdezni, hogy hogy látod az igazságszolgáltatás jövőjét e tekintetben? Lehetnek robotokból bírók, vagy hatósági jogalkalmazók? A bizonyításban hogyan lehet ezeket az új technológiákat alkalmazni? Mesterséges intelligenciát, algoritmusokat, egyebeket? Parancsolj!

Dr. Tóth András: Köszönöm, köszönöm szépen! Eszembe jutott, hogy ez a panel csak azért nem olyan, mint a szaúd-arábiai Nőtanácsnak az alakuló ülése, ahol harminc férfi ült kinn a színpadon, mert ugye Osztovits András itt van és ő bíró, mert egyébként ugye úgy beszélgettünk volna, hogy mi nem vagyunk azok. Ami a technológiai fejlődést jelenti: gyakorlatilag minden szintéren – így ami az igazságszolgáltatást érinti ezen a szintéren is – ez gyakorlatilag automatizációt jelent. Na, most amit lehet automatizálni, azt automatizálni fogjuk, amit meg nem, azt meg nyilván nem. Tehát ennyire egyszerű a képlet, és hát mindent nem lehet automatizálni. Egyébként nagyon érdekes – hogy ha jól emlékszem – a Cambridge-i Egyetem az Európai Emberi Jogi Bíróságnak az ítéletei kapcsán készített egy döntéshozó robotot, és amikor ezt programozták, akkor egy nagyon érdekes dolgot vettek észre. Hogy egy dolog a jogsértés-mintázat – tehát ugye ezzel kezdték a beprogramozását ennek a robot bírónak, hogy milyen jogsértésmintázatok vannak (fogva tartás körülményeivel kapcsolatos perek stb., stb., mik vannak ott az Emberi Jogi Bíróság előtt) – és azt vették észre, hogy egy dolog, hogy mik a jogi mintázatok. 79%-os pontossággal találta el a robot egyébként azt az ítéletet, amit gyakorlatilag meghoztak a múltban a bírók. Ebből az derült ki, hogy a bírók inkább voltak realisták, mint formalisták. Tehát sokkal inkább az egyedi ügyek körülményeit vették alapul azokban az esetekben, amiket a robot nem talált el, ami hát inkább azt mutatja, hogy a döntéshozatal automatizálása inkább támogató jelleggel képzelhető el, mint olyan módon,

hogy teljes egészében kivátaná az emberi faktort, így a bírót. És milyen módon lehet ezt elképzelni? Ugye például az USA-ban működik már a visszaeséseknek a megítélésénél büntető ügyekben olyan szoftver, ami elég sok tényezőből a bíró számára nagy valószínűséggel megmondja személyes profil alapján, hogy az emberünk a visszaesésre hajlamos lesz-e, vagy nem lesz hajlamos. Az USA-ban a bírót köti ennek a szoftvernek a végeredménye. Az egy izgalmas kérdés, hogy az európai jogrendszerbe ezt hogyan lehetne beilleszteni. Valószínűleg nem lehetne ilyen kötöttséggel beilleszteni, már csak a GDPR alapján sem, ami ugye világosan kimondja azt, hogy automatizált döntéshozatallal szemben a jogosult tiltakozhat. Sőt, jogosult arra, hogy megismerje azt, hogy milyen algoritmus alapján működik az az automatizált döntéshozatal és egyébként a bíráskodásnak az elveiből is ez következik, hogy ezeknek a döntéshozatali mechanizmusoknak transzparensnek kell lenniük. Aztán mi az, ami még így a bíráskodás kapcsán így hirtelen eszembe jut. Nagyon rövid az idő és csak pár dolgot lehet felvillantani: ez a jóslás, amiről már ugye beszéltünk. Ez egy nagyon fontos hozadéka lehet ennek az egész automatizációnak. Eleve el lehet kerülni költséges pereskedést azzal, hogy ha az ügyvédek segítik olyan szoftverek, amelyek adott jogi mintázatra, a múltbeli döntések alapján jó eséllyel megmondják azt, hogy ezzel egyáltalán érdemes-e peres szinten foglalkozni, vagy sem. Ugye Online Dispute Resolution terén működnek már ilyen elérhető alkalmazások, ahol az embernek már nem is kell ügyvédhez menni. Beírja a kis problémáját és ez a szoftver elmondja, hogy milyen utat, módot kereshet. Nagyon fontos, hogy ezek ne fozsanak meg a bíróhoz fordulástól. Meg legyenek diszkriminációmentesek, tehát ezek legyenek elérhetőek bárki számára. Ugye azt is mondtam, hogy ezek a szoftverek abból dolgoznak, amit beléjük táplálnak. Megint csak ugye a bíráskodás jellegéből fakad, hogy a múltbeli események már nem biztos, hogy ekvivalensek azzal a jelenlegi állapottal és üggyel, ami előtt ott állunk. És egy harmadik technológia, ami még így gyorsan eszembe jut és kiemelnék: ez a profilozás. Amit említettem már a visszaesés kapcsán, de ugyanilyen profilozási szoftverek léteznek például bírói személyiség vizsgálatra. Ezek elérhetőek, amelyek alapján szintén az ügyvédek, vagy a jogkeresők kaphatnak egy képet arról, hogy az adott perbíráóság előtt azok a bírók, akik ott dolgoznak ebben a tárgyban, a múltban nagyjából milyen valószínűséggel milyen döntéseket hoztak. Ugye ez például fölveti a fórumshopping problémáját, tehát, hogy bizonyos bíróságok emiatt mondjuk túlterheltek lehetnek. Tehát még majd ezzel adott esetben majd foglalkozni kell ugye és szintén előrehaladott kutatások vannak predictive policing témában is, ami abban segíti a rendőrséget, hogy a munkáját olyan

területekre fókuszálja, ahol bizonyos területeken, bizonyos bűncselekmények nagyobb arányban fordulnak elő. Ugye miután itt nem konkrét egyéneknek az elítéléséről, vagy nem arról van szó, hogy konkrét egyének kapcsán előre megmondjuk, hogy „na majd ez bűnt fog elkövetni és előre biztosítjuk, hogy ez ne valósuljon meg”. Ez gyakorlatilag földrajzi alapon segíti a rendőrséget abban, hogy koncentrálja a munkáját. Tehát összességében annyit hangsúlyoznék, hogy ezen technológiák mellett is nagyon fontos, hogy a bíraskodással összefüggésben azok az alapelvek, melyek az eljárás tisztességességét garantálják, ezek teljesüljenek: tehát a bírósághoz fordulás joga, a diszkriminációmentesség, a pártatlanság. Tehát azt, hogy a betáplált adatok mit eredményeznek, az a fegyverek egyenlőségéből fakadóan a felek ehhez hozzáférhessenek, ezt megismerhessék, ez ellen tiltakozhassanak. Úgyhogy röviden, nagyon gyorsan ennyit gondolnék.

Prof. Dr. Koltay András: Zódi Zsolthoz fordulok, aki a témában nem régiben könyvet is jelentetett meg. Ugye az online platformokról értekezik többek között ebben a könyvében. Az online platformok átalakították a nyilvános kommunikációt, ilyen értelemben az igazságszolgáltatás nyilvános percepcióját is érintik természetesen. Hogyan látod a platformok hatását a jogrendszerre és általában véve a jogalkalmazásra a nyilvánosság területén vagy ennél tágabb értelemben?

Dr. Zódi Zsolt: Hát köszönöm először is a meghívást és örülök, hogy itt lehetek! Nagyon izgultam, hogy vajon hogy fognak a platformok összefüggésbe kerülni az ítélkezéssel és a bíróságokkal. Ez a kérdés egyébként nekem is új. Ezt körülbelül öt perccel ezelőtt szegezte nekem András, vagy mondta, azt, hogy ezt a kérdést fogom megkapni. Valóban így van, tehát a platformok szerintem kiváló példáját nyújtják annak – és itt a platformok alatt a Facebook-ot, meg hasonló más, ilyen nagyon online hatalmas site-okat értjük – jó példáját nyújtják annak, hogy a jövőt nem lehet megjósolni. Tehát amikor az internet bejött, akkor sok ember sok félet gondolt, hogy majd, hogy az internet milyen változásokat fog okozni az életünkbe, de senki el sem tudta képzelni, hogy lesz ilyen. A Google-t például el tudtuk képzelni, de a Facebook-ot nem tudtuk elképzelni. Tehát egyszerűen nem tudta senki, hogy egyszer csak a társas életünknek egy elég tetemes hányada átkerül egy ilyen online platformra, és ott a társas életnek teljesen megváltozik a dinamikája is. A bírósági nyilvánossággal kapcsolatban két dolog jut eszembe, amit gyorsan itt elmondanék, hogy mennyire megváltoztatta-ezt. Ugye a bírósági ítéletek nyilvánossága például az angolszász jogrendszerekben elég régóta létezik,

hiszen ott elsődleges jogforrásnak számítanak a bírósági ítéletek és az iratnyilvánosságnak is egy sokkal liberálisabb felfogása uralkodik ott. Azonban amikor bejött az internet ez nagyon szépen rámutatott arra, hogy az iratnyilvánosság – amikor a bíróságon az irodán lehet megtekinteni egy iratot – az nem ugyanaz, mint amikor kirakjuk az internetre. Bár a bírósági irodán is bárki bejöhet és megtekintheti – legalábbis néhány angolszász országban ez így van –, de amikor kirakjuk az internetre, ez teljesen megváltoztatja a dolognak a dinamikáját. Azonnal a keresőmotorok leindexelik. Azonnal nagy tömegben hozzáférhetővé válik. A nagy tömegben hozzáférhető adatok, vagy iratok azok adatokként kezdenek el viselkedni. Ezekre elemző algoritmusokat lehet ráépíteni, tehát például olyanokat, amiről András is beszélt. Elemző algoritmusokat. Ezek elkezdnek mintázatokat kutatni ebben a hatalmas irathalmazban és például ez alapján eléggé – hát legalábbis a kontinentális szemmel nézve – ijesztő következtetéseket lehet tenni. Bíró profilokat lehet felállítani és ezek a szolgáltatások egyébként máig léteznek. Tehát valóban így van, a platformok nagyon megváltoztatták a nyilvánosságának a dinamikáját, talán ez a legnagyobb hatása a platformoknak az ítélezésre. Én egy másik aspektust is kiemelnék. Mégpedig azt, hogy a platformokon szereplő tények, adatok, azok bizonyítékként bejönnek a bíróságra. Ez is teljesen megváltoztatta, vagy nagyon sok szempontból megváltoztatta az ítékezésnek a dinamikáját. Vajon felhasználható-e bizonyítékként? Ez egy folyamatosan problémaként jelentkező dolog, hogy mennyiben használható fel egy platformon – tehát például egy Facebook profilon ugye elmegyek, akkor nem tudom, én bulizok ott és csinálom ezt-azt, amazt –, hogy mennyiben használhatóak fel ezek bizonyítékként. Nagyon sok per van Nyugat-Európában most azzal kapcsolatosan, hogy most akkor ez a tér, amit látunk, a Facebook profilunk az mennyire nyilvános tér? Mennyire lehet ezt felhasználni például bizonyítékként? Vagy a munkáltató mennyire tudja egy intézkedéséhez felhasználni? És hát ugye a harmadik dolog amit meg szoktak általában említeni (és akkor itt be is fejezem, hogy tudjunk egymásra reagálni, mert én szeretnék András felvetéseire reagálni), hogy a kapuőrök megszűntek ugye. Tehát a platformok ugye, a Facebooknak egy nagyon furcsa sajátossága az, hogy hozzászoktunk ahhoz, hogy egy ember nem léphet csak úgy ki a nagyvilág elé. Ahhoz el kellett menni egy szerkesztőségbe aztán megírták az újságírók. Vagy kellett egy nem tudom én, könyvkiadó, aki sokszorosította a könyvünket. Most meg bárki kiléphet a nyilvánosság elé. Ez elég ijesztő és nagyon sok, nagyon ijesztő dolog következménye van ennek. Tehát ugye azért tudjuk, hogy milyen dinamikákat tud elindítani egy rémhír a Facebook-on. Az álhírek terjedése milyen következményekkel jár.

Ez valóban nagyon átalakította a nyilvánosságnak a szerkezetét és nyilván nagy hatással lesz a bíróságok működésére is.

Prof. Dr. Koltay András: Köszönöm szépen! Osztovits András az egyetlen bíró négyünk közül, de nem véletlenül van itt, hanem természetesen egy ilyen panelt bíró, aktív bíró nélkül nem lehetne megrendezni. Hogy látod az ítélezés jövőjét a digitális világban és az előbb tárgyalt, említett technológiák korában? Milyen módon alakíthatják azt a jogalkalmazói szerepet, amit hagyományosan tanultunk az egyetemen és ismerünk mindannyian?

Dr. Osztovits András: Érdekes módon már most benne élünk, benne vagyunk a digitalizáció időszakában és ez megjelent és jelen van a bírói munkában. Elég arra gondolni, hogy az új eljárásjogi törvények kapcsán a kézbesítésnek a szabályai, különböző adatbázisokhoz való hozzáféréseknek a lehetőségei, egyre több minden zajlik már online módon. Ami kétségtelen tény, hogy egyszerűsíti a bírák munkáját, gyorsabbá teszi az eljárásokat, de paradox módon egy picit ilyen öngerjesztő folyamatokat indít el a társadalom és a bíróság egymáshoz való viszonyában. Mert ahogy egyre gyorsabbak a perek, úgy egyre megnő a társadalom elvárása is a bíróságokkal szemben. Hogy ami még tegnap, tegnap előtt egy ésszerű határidőnek minősült, látatlanban elfogadták volna a felek azt a pertartamot, az ma vagy holnap már hosszúnak minősül és amiatt indulnak adott esetben különböző újabb igények a bíróságokkal szemben. Tehát ami az egyik oldalról áldás, az a másik oldalról újabb kihívások elé állíthatja a bíróságokat. És akkor nem is szeretnék most belemenni olyan technikai, adatbiztonsági, fejlesztési kérdésekbe, nehézségekbe, amiknek a végig gondolása, megvalósítása az még szükséges ahhoz, hogy egyáltalán ezek a rendszerek működőképesek legyenek. A másik gondolatom ezzel kapcsolatban pedig az, hogy pár héttel ezelőtt a Magyar Igazságügyi Akadémián lehetőségem volt bíró kollégákkal beszélni arról, hogy szerintük a XXI. században mik a társadalom és gazdaság legfontosabb elvárásai az igazságszolgáltatással szemben. Egy picit lépünk ki a mindennapok burkából. Nézzünk körül magunk körül. Meg tudjuk-e egyáltalán fogalmazni, látjuk-e azt, hogy a legfontosabb kihívás az vajon a per gyorsaság, vagy a per hatékonyság? Vagy valami olyan új dologgal kell szembesülnünk, amit esetleg még meg sem fogalmaztunk magunkkal szemben? Most nagyon sok minden elhangzott ezen a beszélgetésen. Több jelző, több kíváncsi megfogalmazódott, de volt két dolog ami visszatért és több csoport is megfogalmazta: az egyik a kiszámíthatóság, tehát a bírói gyakorlat kiszámíthatósága, mint ami egy fontos érték és érdek, a másik pedig a bizalom. A

társadalomnak a bíróságokkal szembeni, az igazságszolgáltatással szembeni bizalom. És a kiszámíthatósággal kapcsolatban vettem én azt fel, hogy rendben van, akkor itt ezek szerint lenne helye azoknak a mesterséges intelligenciáknak, azoknak az új típusú, öntanuló programoknak, amik hát nálunk sokkal gyorsabban, sokkal nagyobb adathalmazt feldolgozva, sokkal kiszámíthatóbban tudna bizonyos döntéseket meghozni. Például mondjuk a büntetés kiszabásának mértéke meghatározásánál. Ha betápláljuk egy programba az összes helyi, országos bűnelkövetési adatokat, betápláljuk az elmúlt éveknek a bírói ítéleteit, hogy milyen típusú bűncselekményért milyen büntetést szabtak ki, akkor az a program egész biztosan, hogy sokkal jobban, sokkal következetesebben, pontosabban fog tudni nekünk egy eredményt megmondani. És a kérdés akkor így merült fel, hogy vajon célszerű akkor egy programra bízni, nem a bűnösség megállapítását, a büntetés mértékének kiszabását? És erre egyértelműen az volt minden bíró kollégám részéről a válasz, hogy hát arról szó sem lehet, hogy ezt egy programra bizzuk. Akkor ezek szerint a kiszámíthatóság mégsem olyan fontos érték a bírói gyakorlattal kapcsolatban? Vagy pedig egész pontosan inkább csak arról van szó, hogy van egy olyan határ, amit már nem lehet átruházni. Amikor a bírói felelősséget már nem lehet megosztani egy bármilyen, nálunk okosabban, gyorsabban, következetesebben dolgozó mesterséges intelligenciánál, hanem lényegében a bírói munka lényegét, velejét képezi az, hogy egy meglévő információ birtokában, tényállás ismeretében a végső döntést, a végső szót azt mégis csak a humánnak, az embernek, a bírónak kell tudnia felvállalni.

Prof. Dr. Koltay András: Azt szeretném kérni a panel résztvevőitől, hogy reflektáljanak egymás gondolataira, illetve, egy-egy kérdésem nekem is lenne az elhangzottakkal kapcsolatban. Ugye, ha az eredeti sorrendet tartjuk, akkor Tóth Andráshoz fordulnék. Először, hogy mit gondolsz, milyen alapjogi vonatkozásai vannak ezeknek a prediktív és egyéb más technológiáknak? Tehát még ha nem is személyre szabott az előrejelzés, ki mit fog elkövetni várhatóan a jövőben, de önmagában azt, hogy a lakhelye befeketődik ilyen formában ez akár diszkriminációs, vagy akár károkozási problémát is gondolom, hogy felvethet? Amit ugye (Osztovits Andrásra mutatok) említett problematikaként, hogy elvi lehetőségként a technológia által az szintén hasonlóan lehet aggályos, hogyha ezeket a technológiákat ilyen formában használná a gyakorlat? Mit gondolsz erről, hogyan lehet az alapjogi védettséget megteremteni ezekben a helyzetekben?

Dr. Tóth András: Igen, ez jó kérdés a pártatlansággal összefüggésben. Tehát nagyjából konszenzus van azzal kapcsolatban, hogy az automatizáció, amely gyakorlatilag az életünk gazdasági, politikai életük egyre nagyobb szegmenseit érinti, és ami mögött tulajdonképpen standardizálás áll. Tehát azért mondtam azt, hogy minden ennek a technológiai fejlődésnek a részét képezheti ami automatizálható, és az automatizálható, amely mögött standardok állíthatóak föl. Tehát valamilyen logikai összefüggések. Ezt nem minden munkával kapcsolatban lehet megtenni. Viszont nagyon érdekes, hogy abban konszenzus van, hogy a bírói döntéshozatalt nem helyettesítheti. Ez a fajta standardizált automatizáltság, szemben egyébként például a közigazgatási eljárásjogban, ahol már egyébként a Ket. is ismerte, de az Ákr. ezt kifejezetten megerősíti, jó pár olyan ügyfajta van, ahol nincs ellenérdekű ügyfél, kérelemre indul az eljárás, mérlegelést nem igényel a döntés. Például ingatlannyilvántartás, tulajdonlap másolat, gépjármű ideiglenes forgalomból való kivonása, közúti közlekedési bírság kiszabása. Itt mind automatikus döntéshozatal zajlik már most Magyarországon 2019-ben. Ez létezik. Abban konszenzus van, hogy a bírói döntéshozatal ilyen módon nem lehet automatikus. De vannak arra nézve kutatások és nagyon izgalmas, hogy ott ahol beállították támogatóknak például a visszaesési hajlam megjósolásával kapcsolatban az ilyen szoftvereket, Argentínában voltak egyszerű kártérítési esetek, amikor a tanárok azért perelték az iskolát, mert az iskolák nem fizették ki nekik azokat az eszközöket, amiket ők a tanterembe, a tantermi felhasználás céljából vettek. Tömegesek voltak ezek a kisméretű perek. Fejlesztettek arra szoftvert, hogy kiváltsák a bírói munkát. A bíró mindig ránézett arra, hogy mit jósolt a szoftver, de a kutatások azt mutatják, hogy hiába úgy állítják be, hogy ez csak javaslat és a végső döntést a bíró hozza, a bíró el fogja fogadni és ebből aztán problémák fakadnak. Tehát a helyén kell kezelni ezt a dolgot. Hogy attól, hogy kimondjuk, hogy hát ez csak javaslattevő lesz és ezt majd az ember a fejében tartja, hogy igen, majd neki ezt felül kell majd bírálnia, nem fogja felülbírálni. Tehát más dolgokkal fog foglalkozni. Persze erre azt mondják az ellenvéleményt képviselők, hogy ez majd jó lesz, mert akkor majd a bonyolult ügyekre lehet fókuszálni az egyszerűbb ilyen kis problémák helyett és hát a veszteség nem is olyan nagy, mert, hogy inkább bukunk az ilyen kis ügyekben, mint hogy a nagyobbakat, az odafigyelést elmulasztjuk. Huh, hát most így nagyon röviden ennyi, mert még sok mindent tudnék mondani.

Prof. Dr. Koltay András: Köszönöm szépen! Zódi Zsolté a szó: Egy kérdésem lenne, hogy azt mondtad, hogy a kapuőrök ideje lejárt az online platformok idejében. Ez természetesen részben igaz, más szempontból meg ők maguk váltak új kapuőrre. Tehát a nyilvánosság olyan közvetítőivé, amelyeken keresztül kell jutni, ahhoz, hogy az ember eljuttassa akár a beszkenelt bírósági ítéletet, akár csak egy véleményt egy Facebook bejegyzéshez. És ez azért a jogrendszerre is jelentős hatást gyakorol, hiszen ezek a kapuőrök lényegében saját maguk alkotják a szabályokat és ők döntenek el, hogy ki léphet be rajtuk és ki nem. És aki nem léphet be, az a nyilvánosság jelentős részéből lényegében kirekesztődik. Mint gondolsz erről, illetve mit mondasz az elhangzottakról?

Dr. Zódi Zsolt: Hát sőt, a helyzet ennél drámaibb, mert ugye nem is a belső szabályaik, hanem valójában algoritmusok döntenek arról, hogy mi jelenhet meg ugye ebben a hírfolyamban. A Google esetén is rangsoroló algoritmusokról van szó, tehát itt ebben a szférában nagyon szépen látszik, hogy az életünket ezek az algoritmusok, az algoritmusok által hozott döntések azok befolyásolják. És hát itt tudok rögtön reflektálni is az előttem elhangzottakra, hogy itt ezzel ugye az a probléma, hogy az algoritmusok azok két dolgot nem tudnak egyelőre. Például az algoritmusok nem tudnak tényállást megállapítani. Ugye a bírói tényállás megállapítása az egy nagyon trükkös dolog – és itt nem akarnék ennek a mélyére belemenni – de, itt inkább hihető mesékről, vagy narratívákról van szó sem mint ugye a tények szikár feltárásáról. Olyan narratívákról, amikre aztán könnyen tudjuk a jogszabályokat alkalmazni és ezt képtelen az algoritmus megcsinálni, tehát nem tud tényállást felismerni. A másik: megnyugtató indokolást nem tud adni egy algoritmus. És nagyon gyakran azért azt tapasztaljuk, hogy a megnyugtató indokolás, a jó minőségű, magas színvonalú indokolás az legalább ugyanolyan fontos, mint a jó döntés. Hiába kapok én egy jó döntést egy géptől, hogyha az nekem nem tudja megnyugtatóan megindokolni ezt a döntést. Tehát itt ugyanezt látjuk, és itt a legnagyobb probléma valószínűleg egyébként a platformok esetén is az, hogy titkos algoritmusok döntenek el azt, hogy kiléphetünk-e a nyilvánosság elé. Titkos algoritmusok döntenek el, hogy hányadikként jelenünk meg egy találati listán, ami jelenleg nem tűnik annyira neuralgikusnak, vagy annyira fontos dolognak, de bizony ezek nagyon fontosak. És ha ezek az algoritmusok majd elszaporodnak és az életünk egyre több részében lesznek majd: vásárlási döntéseknél, nem tudom én, felsőoktatásba felvételi eljárásnál, munkaerőpiaci döntéseknél, banki döntéseknél, hitelbírálatnál stb. Ezek elszaporodnak. Ennek a hatása nagyon nagy lesz. Nem véletlen az,

amit itt András is említett, hogy a jelenlegi szabályok szerint a legfontosabb szabály, ami ezekre az algoritmusokra vonatkozik az az, hogy mindig kérhetünk, hogyha fontos döntésről van szó, mindig kérhetünk emberi beavatkozást. Én azt gondolom, hogy ezt az alapelvet meg kéne tartani.

Prof. Dr. Koltay András Köszönöm szépen! Osztovits Andrásé a szó! Reflektálj kérlek a többiek gondolataira!

Dr. Osztovits András: Köszönöm. Talán csak egyetlen gondolatot. Az a baj, hogy a bíróság nem tud elzárkózni ezek elől a folyamatok elől. Tehát lehet bennünk távolságtartás, lehet bennünk rossz érzés ezen folyamatokkal szemben, de abban a pillanatban, hogy ha a jogászságnak a többi része elkezd ezeket használni, adott esetben mondjuk az ügyészség a vádiratban elkezd hivatkozni arra, hogy azért ezt a büntetést kéri, mert hogy adott esetben az általuk használt szoftver ugye ezt adta ki; ha a védő elkezd hivatkozni arra, hogy egy olyan szuperintelligens program eredményeként a következőes bírói gyakorlat alapján ez a döntés következne, azt egy ideig óráig lehet ezeknek ellenállni. Egy ideig óráig lehet úgy csinálni, lehet azt mondani, hogy kérem szépen, ez engem nem köt, ez nem bizonyíték, ez vélemény. Bárminek is nevezzük, de nem fogunk tudni sokáig ezeknek ellenállni és nyilván nemcsak a büntető jog területéről lehetne hozni ilyen példákat. Akár ugye a kártérítési perek összecszerűség megállapításánál, azért nagy szórásokat lehet tapasztalni bizonyos kárigényeknél, ahol megint kettősség mutatkozik, mert egy kiszámíthatósági igény az jelentkezik a társadalom részéről. Lehessen tudni azt körülbelül, kalkulálni egy per megindítás előtt, hogy érdemes-e, ha igen milyen összecszerűségben adott esetben egy polgári pert megindítani, ugyanakkor meg nem is szeretnénk, hogy ezeket teljesen emberen kívüli, egyéb tényezőkre bízni.

Prof. Dr. Koltay András: Köszönöm szépen! Szorult-e valakibe valamilyen fontos gondolat zárszóként?

Dr. Tóth András: Csak röviden annyit, amit András említett, hogy ha lesz ilyen hivatkozás, hogy mi jön ki egy ilyen prediktív analízisből, ez a Cambridge-i szoftver, amibe mondom betáplálták az Európai Emberi Jogi Bíróság összes döntését és csak annyit volt képes megjósolni, hogy az jó eséllyel az az eset, amit betápláltak, a múltbeli esetek alapján jogszerű, vagy nem jogszerű, tehát egy igen, nem választ tud adni és amit a Zsolt említett és pont ez a lényeg, hogy indokolást már nem tud mellé adni: És amikor előáll ez az eredmény, hogy ugye a 22-es. Előáll

a gépből, hogy és akkor most OK, az ügyvéd ezt benyomhatja ezt a hírt a bíróság előtt, de már mikor egy levezetés kellene, hogy akkor ez hogy jött ki, nem fog tudni hozzá mit mondani, mert egy olyan hihetetlen adatbázisnak az „átstreaming”-elése van mögötte, amit már ő nem fog tudni utána ottan szólni, hogy akkor ez hogy jött ki, melyik esetek pontosan, meg relevánsak voltak, tehát hogy ezt már ugyanúgy emberi munkabefektetéssel lehet csak kinyerni, ami meg végsősoron segíteni fogja egyébként a döntéshozatalt.